

KORADO KORLEVIĆ
Voditelj Zvezdarnice Višnjan

KOME PRIPADA BUDUĆNOST ? **o trendovima u znanosti, tehnologijama o društvu i nama**

SAŽETAK:

Koristeći se teorijom, u kojoj se vektori mogućih budućnosti granaju iz "ključanica kaosa", nakon kojih mnoštvo budućnosti postaju nemoguće, prikazuje se svijet mogućeg i opisuje nekoliko događaja iz znanosti i tehnologije, nakon kojih svijet više nije isto mjesto. Prezentirano je poziv na aktivno sudjelovanje u odabiru poželjnih budućnosti.

UVOD:

Nakon mnoštva budućnosti opisanih u znanstveno fantastičnim novelama, prikazanih u filmovima, raspravljanih na okupljanjima futurologa, obećavanih od strane političara, konfuzija na tu temu je više nego vjerojatna. Koja je od svih opisanih ona prava?

Zbilja, može li se saznati koja nam to budućnost dolazi?

Odgovor je naravno ne. Ne postoji jedna moguća budućnost, postoji mnoštvo sada već nemogućih i nešto mogućih, neke su s više druge s manje vjerojatnosti da se dese.

BUDUĆNOST:

Pedesetih se godina dvadesetog stoljeća shvatilo da postoje matematički problemi, koji i naizgled jednostavni nemaju jedno moguće rješenje. Razvoj matematike kaosa, koja se nadovezala ne teorije mreža pokazala je da nam mnoge tehnološke procese i samu budućnost određuje mnoštvo trenutaka u kojima je "sve moguće", "ključanicama". Brzina kojom se sada stvaraju i zatvaraju ključanice iz područja biologije, fizike, medicine, robotike, fotonike, o kojima ovisi budućnost je dosad neviđena i u narednih je 25 godina, najvažniji je period za našu vrstu, za Homo sapiensa/ u posljednjih 40.000 godina. Toliko važan da su eksperti futurolozi izašli i s vjerojatnošću da čovjeka ne bude na Zemlji, krajem 21. stoljeća od 19%.

Kada se ode slagati lista najvećih opasnosti, e postoji suglasnost o redoslijedu, ali se svi slažu da se one mogu svrstati kao:

- 1.) Prirodna ili umjetno stvorena pandemija
- 2.) Nuklearni rat
- 3.) Kolaps kompleksnih sustava / "kulturni kolaps"
- 4.) Solarna flara
- 5.) Oligarhija i nejednakost

- 6.) Umjetna inteligencija
- 7.) Klimatske promjene/ degradacija životne sredine
- 8.) Erupcija supervulkana
- 9.) Udar asteroida
- 10) ostale opasnosti koje su zasjenjene prijašnjima

Bez obzira i na mnoštvo zemaljskih i svemirskih ugrozbi, one ne čine većinu izazova za nas i za našu civilizaciju. Kao što je propast civilizacije Maja, Uskršnjih otoka, Zapadnog rimskog carstva pokazalo, mi, čovjek je sebi najveća opasnost. Svijet koji nam dolazi pun je toliko izazova da ga je jedan ljubitelj ,klasičnog statusa quo opisao kao "samoubojstvo grandiozne skale".

Jesmo li mi kao pojedinci, roditelji, poduzetnici i zajednica spremni za taj izazov? Imamo li znanja, strasti, nove alate i motivaciju za kormilariti prema sigurnijem u tom nadolazećem svijetu?

Zajednica sigurno ne, ona nam i dalje živi u iluzijama post industrijskog, post informatičkog doba i ne snalazi se u planiranju u svijetu nadošle doživljajne ekonomije. Česte su fantazije o prošlim industrijskim vremenima kad "smo bili veliki, kada smo bili važni" i birače se gura u tom pravcu.

Školstvo nam živi u vrijeme standardizacije vijaka i standardnih znanja, koje treba koristiti standardni radnik za standardne poslove u tvornicama industrijske revolucije, kakve više ne postoje. Djecu se ne grupira po interesima, strasti i sposobnostima, nego i dalje prema "godini proizvodnje".

Politička i akademska nadogradnja društva ne uspijeva shvatiti "tektonske" promjene koje se dešavaju u cijepanju društva na ono tehnološko i ono "prodaje snova". Bez obzira što bi čitatelj mogao gore napisano povezati sa R. Hrvatskom, spomenuta "zajednica" nije lokalna već globalna, sveukupno čovječanstvo.

Živimo u fantastičnom i izazovnom vremenu golemih znanstvenih, tehnoloških i medicinskih otkrića, o kojima mediji ne prenose informaciju ili je prenose na krivi način. U ovom slučaju mediji ne snose krivicu, njihova zadaća i nije promišljanje budućnosti, u ovom slučaju zakazao je širi akademski svijet, koji se bavio mikro menadžmentom informacija umjesto da sagleda cjelinu.

Imamo li pravo ostati po strani i na te promjene reagirati nezadovoljstvom, kritikama i negiranjem? Izgleda da baš i ne, stajanjem po strani se isključujemo iz promjena. Zbog silnih razlika u znanju počinje se javljati cijepanje naše civilizacije na onu brojčano većinsku, doživljajne ekonomije" i onu brojčani minoritarnu, tehnološke civilizacije gdje je koncentrirana moć.

Kako se nikada još nije desilo da se takva situacija potencijalno visokog društvenog rizika ne pokušava ublažiti, u narednom se periodu očekuje smanjivanje "prijateljskih formi" zapadnih civilizacija, pojačana edukacija o nenasilju, uvođenje (u koracima) zajamčenog osobnog dohodak građanina , zauzimanje slobodnog vremena građana sportskim događanjima kojima će se davati važnost razine "opstanka nacije", umjetnička aktivnost biti će prisutna u svim oblicima, ali dužeg, serijalnog trajanja. Biti će sve veća prisutnost građanina doživljajne ekonomije u virtualnom prostoru. Broj

djece će pasti do te mjere da se na kraju ovog stoljeća očekuje manje od tri milijarde stanovnika . Iako apokaliptični, taj je scenarij najvjerojatnije i najpozitivniji od mogućih. Ako na kraju postoji dojam: U što smo se to uvalili ! Treba reći da je pitanje legitimno a analiza zašto smo to dopustili je jedna druga priča.

ZAKLJUČAK:

Kome na kraju pripada budućnost? Pripada onima koji ne budu gledali stvaranje budućnosti sa strane nego "zavrnuti rukave" i budu oni "ta gandijanska promjena koju žele vidjeti u svijetu". Učiti, istraživati, surađivati, graditi, stvarati, upravljati , ključni su pojmovi o kojima ovisi koliki će netko, dio budućnosti i "dobiti". Koliko vremena treba paziti na odabir budućnosti, najvjerojatnije nekih 25 godina, ako u tome zakažemo, nakon toga odabir više ne bude ovisio o /Homo sapiensu/.